

**สมรรถนะทางบัญชีและจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี ที่ส่งผลต่อคุณค่าทางวิชาชีพ
ของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า**
Accounting competencies and professional ethics that affect the accounting
professional value of accountants registered with the Department
of Business Development

ราตรี สิงห์ชัย^{1*}, ดารณี เอื้อชนะจิต²
Ratree Singchai^{1*}, Daranee Uachanachit²

^{1,2}หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2}Master of Accountancy Program, Faculty of Accountancy, Sripatum University

Corresponding author's e-mail: ratree3690@gmail.com^{1}, dara.uacha@gmail.com²

Received: July 04, 2025

Revised: July 22, 2025

Accepted: July 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางบัญชีที่ส่งผลต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า 2. เพื่อศึกษาจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จำนวน 399 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพบัญชี ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ และด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 2. จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพบัญชี ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ และด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05

คำสำคัญ: สมรรถนะทางบัญชี, จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี, คุณค่าทางวิชาชีพบัญชี

Abstract

This research aimed 1. to study accounting competency that affected the professional value of accountants registered with the Department of Business Development, and 2. to study accounting professional ethics that affected the professional value of accountants registered with the Department of Business Development. The sample consisted of 399 accountants registered with the Department of Business Development. Data were collected data through questionnaires and analyzed statistically. The results of the research found that 1. accounting competency had a positive effect on accounting professional value in terms of being recognized in the accounting profession, career advancement, and creating better returns, with statistical significance at 0.01 and 0.05. 2. Accounting professional ethics had a positive effect on accounting professional value in terms of recognition within the accounting profession, career advancement, and creating better returns, with statistical significance at 0.01 and 0.05.

Keywords: accounting competency, accounting professional ethics, accounting professional value

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพบัญชีเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นรากฐานในการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้ โปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อให้ผู้บริหาร นักลงทุน หน่วยงานรัฐ และผู้มีส่วนได้เสียใช้ประกอบการวางแผน ควบคุม และตัดสินใจในเชิงนโยบายและกลยุทธ์ ทั้งนี้ การดำรงอยู่ของวิชาชีพบัญชีอย่างมั่นคงนั้นไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับความรู้และทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเที่ยงธรรม การรักษาความลับ และความโปร่งใส ที่สะท้อนถึงความรับผิดชอบต่องค์กร สังคม และประเทศชาติอีกด้วย (จุมพฏ ไพรรัตน์กร, 2564)

ปัจจุบันผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีและสร้างธรรมาภิบาลธุรกิจมากขึ้น เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญลำดับต้นที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจทั้งปัจจุบันและอนาคต ประกอบกับภาคธุรกิจต้องนำส่งงบการเงินประจำปีให้แก่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ดังนั้น การมีระบบบัญชีที่ดี จัดทำบัญชีที่ถูกต้อง และมีธรรมาภิบาลธุรกิจจึงเปรียบเสมือนมีเครื่องมืออันทรงประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ภาคเอกชนดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ส่งเสริมให้ธุรกิจมีความน่าเชื่อถือ เพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน และช่วยยกระดับการบริหารจัดการธุรกิจให้เติบโตอย่างแข็งแกร่ง มั่นคง และยั่งยืน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2568) ภายใต้บทบาทของวิชาชีพบัญชีดังกล่าว ผู้ทำบัญชีในประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาชีพที่มีความสำคัญและจำนวนเพิ่มมากขึ้น ได้รับการกำกับดูแลโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ให้มีการขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการเพื่อเป็นการรับรองคุณสมบัติและความพร้อมในการปฏิบัติงาน ผู้ทำบัญชีเหล่านี้มีบทบาทโดยตรงในการจัดทำบัญชีของธุรกิจ โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งเป็นกลไกหลักของเศรษฐกิจฐานราก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังพบความแตกต่างกันในด้านคุณภาพของการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีแต่ละราย อันเนื่องมาจากความสามารถและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพที่หลากหลาย ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน และภาพลักษณ์ของวิชาชีพบัญชีโดยรวม

การยกระดับผู้ทำบัญชีให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับวิชาชีพ จำเป็นต้องพิจารณาที่ “สมรรถนะทางบัญชี” ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนถึงขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายอาชีพ โดยสมรรถนะทางบัญชีสามารถ

แบ่งได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี และด้านการปรับตัว รวมถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โปรแกรมบัญชี การจัดทำบัญชีบนระบบคลาวด์ และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้ทำบัญชีที่มีสมรรถนะสูงจะสามารถจัดทำข้อมูลที่ต้องการ มีคุณภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปิยพงศ์ ประไพศรี และกาญจนา นันทพันธ์, 2563)

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ทำบัญชีจะมีสมรรถนะที่ดีเพียงใด แต่หากขาด “จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี” ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลบัญชี และลดคุณค่าทางวิชาชีพในระยะยาว จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ความสามารถในการรักษาความลับ การรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน พฤติกรรมทางวิชาชีพ และความโปร่งใส ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้มีบทบาทในการกำกับพฤติกรรมของผู้ทำบัญชีไม่ให้หลงไปกับแรงกดดันจากองค์กรหรือบุคคลภายนอก และยังช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจจากผู้ใช้งานการเงินทั้งภายในและภายนอกองค์กรอีกด้วย (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2561)

เมื่อผู้ทำบัญชีมีทั้งสมรรถนะทางบัญชีที่ดี และปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด ย่อมนำไปสู่การสร้าง “คุณค่าทางวิชาชีพบัญชี” ซึ่งเป็นการได้รับการยอมรับจากองค์กรและสังคมในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถ และจริยธรรม ซึ่งคุณค่านี้อาจสามารถสะท้อนออกมาในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าในสายอาชีพ การได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารหรือผู้ตรวจสอบบัญชี การได้รับค่าตอบแทนตามผลงาน ตลอดจนความภาคภูมิใจในตนเองของผู้ทำบัญชีเอง ดังนั้น การส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีมีคุณค่าทางวิชาชีพจึงไม่ใช่เพียงแค่เป้าหมายของบุคคลเท่านั้น แต่ยังเป็นเป้าหมายของการพัฒนาวิชาชีพบัญชีโดยรวมของประเทศด้วย (อมร โททำ, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการศึกษาสมรรถนะทางบัญชีและจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทในการส่งเสริมศักยภาพของผู้ทำบัญชี อีกทั้งยังสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและยกระดับวิชาชีพบัญชีของไทยให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดโดยระบุให้ สมรรถนะทางบัญชีและจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี เป็นตัวแปรอิสระ และคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี เป็นตัวแปรตาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหล่านี้ว่าเป็นระบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
2. เพื่อศึกษาจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับผู้ทำบัญชีและวิชาชีพการบัญชี

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ในด้านบัญชีและการเงินอย่างแท้จริง โดยต้องมีใบประกอบวิชาชีพทางบัญชี ซึ่งได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้องยึดหลักกรอบจรรยาบรรณทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีคุณภาพและถูกต้องตามกฎหมายระเบียบที่กำหนด

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ (2559) ได้กล่าวว่า การบัญชี (accounting) คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ซึ่งขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือ การนำเสนอสารสนเทศ

ทางการเงินให้แก่ผู้ใช้ข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย และสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศสหรัฐอเมริกา (AICPA) ต่างยืนยันว่าการบัญชีเป็นศิลปะในการบันทึก จำแนก และสรุปข้อมูลที่มีนัยสำคัญทางการเงินจากการทำธุรกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารทางการเงิน

โดยการตีความผลลัพธ์เหล่านั้นเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านการปฏิบัติงานจริง การบัญชีสามารถแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่

1. การทำบัญชี (bookkeeping) เป็นหน้าที่ของผู้ทำบัญชี (bookkeeper) ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล (collecting) การบันทึกข้อมูล (recording) การจำแนกข้อมูล (classifying) และการสรุปข้อมูล (summarizing) ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้องและครบถ้วน

2. การให้ข้อมูลทางการเงิน เป็นการนำเสนอข้อมูลทางการเงินแก่บุคคลที่มีส่วนได้เสีย (stakeholders) เช่น ผู้ถือหุ้น เจ้าของกิจการ เจ้าหนี้ นักลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์กรธุรกิจ เพื่อให้ผู้ใช้งานข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ เช่น การวิเคราะห์ด้านการเงิน การปรับปรุงการดำเนินงาน การวางกลยุทธ์ด้านการตลาด การจัดทำงบประมาณ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะทางบัญชี

สมรรถนะของนักบัญชีเป็นส่วนสำคัญของสมรรถนะในการทำงาน หมายถึง ความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานทางด้านการบัญชีที่สามารถนำมาใช้ในการประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด หากนักบัญชีมีสมรรถนะในการทำงานที่ดีจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงาน และในปัจจุบันสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ลักษณะการปฏิบัติงานทางด้านการบัญชีของนักบัญชีต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงนี้ สมรรถนะทางด้านการบัญชีสมัยใหม่มีลักษณะที่สำคัญหลากหลายด้าน เช่น การวางแผนและควบคุมการเงิน ซึ่งนักบัญชีต้องมีความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถคาดการณ์ปัญหาหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนแผนงานได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ ยังมีความรู้และทักษะด้านบัญชีที่นักบัญชีต้องมีเพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญ รวมถึงความสำคัญของจริยธรรมในวิชาชีพ ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักจริยธรรมและคุณธรรมในการทำงาน การพัฒนาสมรรถนะทางด้านการบัญชีให้ทันสมัย และเชิงรุกจึงเป็นสิ่งที่นักบัญชีต้องให้ความสำคัญ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว (สุจิตตรา ประครองสี และคณะ, 2557; กุสุมา คำพิทักษ์ และคณะ, 2552)

สมรรถนะทางวิชาชีพตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศทางด้านการบัญชี (International Education Standards: IES) ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ทางวิชาชีพ 2) ทักษะทาง 3) ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่แสดงถึงความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านบัญชีอย่างมีจรรยาบรรณ โดยนักบัญชีต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเที่ยงธรรม ยึดมั่นในความเป็นอิสระ และปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด สมรรถนะทางวิชาชีพเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของนักบัญชีในการบูรณาการองค์ประกอบที่หลากหลายของสถานการณ์ทางธุรกิจที่ซับซ้อน และนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อสร้างคุณค่าทางวิชาชีพ และเสริมสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กรและสังคมโดยรวม

แนวคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นแนวทางที่กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพต้องดำเนินงานอย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรม เพื่อรักษาความเชื่อมั่นของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน ทั้งในระดับองค์กร สังคม และเศรษฐกิจโดยรวม การยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างโปร่งใส น่าเชื่อถือ และเป็นธรรม หลักจรรยาบรรณที่สำคัญที่นักบัญชี

ต้องปฏิบัติตาม โดยในมาตรฐานจรรยาบรรณของสภาวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561 ได้กำหนดหลักการพื้นฐานที่นักบัญชีทุกคนต้องปฏิบัติตามทั้งหมด 6 ประการ ประกอบด้วย

1. ความซื่อสัตย์สุจริต นักบัญชีต้องมีความตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์ และยึดมั่นในความจริงไม่บิดเบือนข้อมูล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การนำเสนอข้อมูลทางบัญชีต้องสะท้อนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงอย่างถูกต้องและครบถ้วน
2. ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ นักบัญชีต้องปฏิบัติงานอย่างเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียง ไม่ถูกครอบงำจากแรงกดดันภายนอก และปราศจากอคติหรือผลประโยชน์ทับซ้อน ความเป็นอิสระเป็นสิ่งสำคัญ
3. ความรู้ ความสามารถ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน นักบัญชีต้องมีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานทางบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความรู้และทักษะที่ทันสมัยช่วยให้นักบัญชีสามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ การรักษามาตรฐานหมายถึง การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. การรักษาความลับ นักบัญชีต้องรักษาความลับของลูกค้าและองค์กรทั้งในระหว่างและภายหลังการปฏิบัติงาน ข้อมูลทางบัญชีและการเงินถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญ การเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ธุรกิจของลูกค้า การรักษาความลับครอบคลุมถึงการไม่เปิดเผยข้อมูลให้บุคคลที่สาม
5. พฤติกรรมทางวิชาชีพ นักบัญชีต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องรักษาภาพลักษณ์ของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับในสังคม การกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือขาดจรรยาบรรณ
6. ความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในกฎหมาย ข้อบังคับ และมาตรฐานทางบัญชีโดยไม่มีการปกปิดข้อมูลสำคัญ นักบัญชีต้องนำเสนอข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้องและเป็นจริง

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's taxonomy)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom et al., 1956) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติหรือสัญชาตญาณ วุฒิภาวะ หรือความบังเอิญ และพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเป็นการเรียนรู้ขึ้น หากเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้หากบุคคลเกิดการเรียนรู้จะเกิดการ เปลี่ยนแปลงดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ความเข้าใจ และความคิด (cognitive domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อม ต่าง ๆ ได้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ทศคติค่านิยม (affective domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความ สนใจ
3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย (psychomotor domain) หมายถึง การที่บุคคลเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความคิด ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความสนใจ ด้วยแล้ว ได้นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจึงทำให้เกิดทักษะและความชำนาญมากขึ้น เช่น การ ใช้มือ การใช้ร่างกาย เป็นต้น

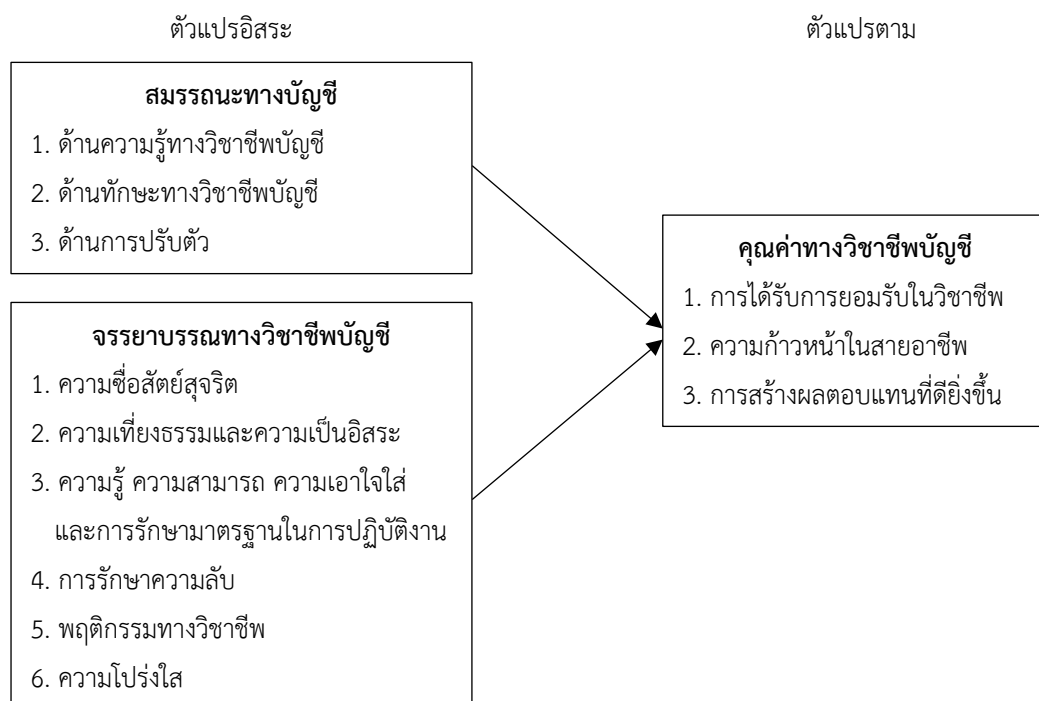
ในช่วงปี 1950 - 1959 Bloom แบ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนออกเป็น 3 ด้านคือ 1) ด้านพุทธิพิสัย 2) ด้านจิตพิสัย และ 3) ด้านทักษะพิสัย

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ผู้ทำบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ และคุณธรรมในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนด โดยสมรรถนะทางบัญชีประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก เช่น ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะในการวิเคราะห์และวางแผนทางการเงิน ตลอดจนการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ขณะเดียวกัน จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เสริมสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในวิชาชีพ โดยเน้นเรื่องความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม

ความสามารถในการรักษาความลับ และการปฏิบัติงานตามกฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ องค์ประกอบเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ของบลูม ซึ่งระบุว่าพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบุคคลในวิชาชีพ เพื่อให้เกิดคุณค่าทางวิชาชีพอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะทางบัญชีและจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จำนวน 112,080 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และยอมรับให้มีความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ซึ่งจากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สร้างขึ้นจากการทบทวนงานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางบัญชีและจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียน

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด และ 4) ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะทางบัญชี ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี และด้านการปรับตัว จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเที่ยงธรรม และความเป็นอิสระ ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน การรักษาความลับ พฤติกรรมทางวิชาชีพ และความโปร่งใส จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ และด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00 (ผลที่ได้ค่า IOC $\geq$ 0.5) แสดงให้เห็นว่า รายการคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างเหมาะสม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร หนังสือ งานวิจัย บทความ สื่อสารสนเทศ เอกสารอื่น ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างพร้อมตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามออนไลน์ (google form) ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และแอปพลิเคชันไลน์ไปยังผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อกระจายแบบสอบถามให้ทั่วถึง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive statistics analysis) โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (average) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผล

4.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อศึกษาตัวแปรอิสระที่มีต่อผลต่อตัวแปรตาม และเพื่อวิเคราะห์สมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสมรรถนะทางบัญชีและจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 75.70 มีอายุระหว่าง 28 - 40 ปี จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 63.40 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 76.40 และมีประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 3 - 6 ปี จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.10

จากการศึกษาสมรรถนะทางบัญชีประกอบด้วย ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี และด้านการปรับตัว ที่ส่งผลต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี ประกอบด้วย การได้รับการยอมรับในวิชาชีพ ความก้าวหน้าในสายอาชีพและการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้ได้คำตอบในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จึงกำหนดสมมติฐานที่ 1 สมมติฐานที่ 2 และสมมติฐานที่ 3 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ดังกล่าวได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ในด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ มีผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ดังแสดงผลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ในด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ

สมรรถนะทางบัญชี	ด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ		
	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		5.002	0.000**
1. ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	0.055	1.095	0.274
2. ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี	0.255	4.698	0.000**
3. ด้านการปรับตัว	0.439	8.112	0.000**

n = 399, R = 0.681, R² = 0.464, Adjusted R² = 0.460, F = 114.077

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าการพยากรณ์ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.464 คิดเป็นร้อยละ 46.40 พบว่า สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ สมรรถนะทางบัญชี ได้แก่ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Sig = 0.000) และด้านการปรับตัว (Sig = 0.000) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (Sig = 0.274) ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ

สมมติฐานที่ 2 สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ มีผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ดังแสดงผลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ

สมรรถนะทางบัญชี	ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ		
	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		3.985	0.000**
1. ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	0.151	3.089	0.002**
2. ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี	0.214	4.026	0.000**
3. ด้านการปรับตัว	0.420	7.954	0.000**
n = 399, R = 0.700, R ² = 0.490, Adjusted R ² = 0.486, F = 126.285			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าการพยากรณ์ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.490 คิดเป็นร้อยละ 49 พบว่า สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ สมรรถนะทางบัญชี ได้แก่ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Sig = 0.000) ด้านการปรับตัว (Sig = 0.000) และด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (Sig = 0.002) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 3 สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น มีผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ดังแสดงผลในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ในด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น

สมรรถนะทางบัญชี	ด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น		
	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		4.672	0.000**
1. ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	0.129	2.450	0.015*
2. ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี	0.185	3.248	0.001**
3. ด้านการปรับตัว	0.401	7.051	0.000**
n = 399, R = 0.640, R ² = 0.409, Adjusted R ² = 0.405, F = 91.221			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ ค่าการพยากรณ์ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.409 คิดเป็นร้อยละ 40.9 พบว่า สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น สมรรถนะทางบัญชี ได้แก่ ด้านการปรับตัว (Sig = 0.000) ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Sig = 0.001) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (Sig = 0.015) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน การรักษาความลับ พฤติกรรมทางวิชาชีพ และความโปร่งใส ที่ส่งผลต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี ประกอบด้วย การได้รับการยอมรับในวิชาชีพ ความก้าวหน้า

ในสายอาชีพและการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้ได้คำตอบในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้ศึกษาจึงกำหนดสมมติฐานที่ 4 สมมติฐานที่ 5 และสมมติฐานที่ 6 โดยสรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าว ดังนี้

สมมติฐานที่ 4 จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ มีผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ดังแสดงผลในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ในการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ

จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี	ด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ		
	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		3.311	0.001**
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	0.075	1.433	0.153
2. ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	0.132	2.225	0.027*
3. ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน	0.231	4.216	0.000**
4. การรักษาความลับ	0.103	1.667	0.096
5. พฤติกรรมทางวิชาชีพ	0.124	2.108	0.036*
6. ความโปร่งใส	0.223	3.576	0.000**

n = 399, R = 0.796, R² = 0.634, Adjusted R² = 0.628, F = 113.101

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าการพยากรณ์ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.634 คิดเป็นร้อยละ 63.4 พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Sig = 0.000) และความโปร่งใส (Sig = 0.000) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ (Sig = 0.027) และพฤติกรรมทางวิชาชีพ (Sig = 0.036) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ความซื่อสัตย์สุจริต (Sig = 0.153) และการรักษาความลับ (Sig = 0.096) ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ

สมมติฐานที่ 5 จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ มีผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ดังแสดงผลในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ

จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี	ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ		
	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		3.732	0.000**
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	-0.038	-0.726	0.468
2. ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	0.217	3.721	0.000**
3. ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐาน ในการปฏิบัติงาน	0.188	3.499	0.001**
4. การรักษาความลับ	0.051	0.845	0.399
5. พฤติกรรมทางวิชาชีพ	0.102	1.752	0.078
6. ความโปร่งใส	0.358	5.087	0.000**

n = 399, R = 0.804, R² = 0.646, Adjusted R² = 0.641, F = 119.183

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าการพยากรณ์ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.646 คิดเป็นร้อยละ 64.6 พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ (Sig = 0.000) ความโปร่งใส (Sig = 0.000) และความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Sig = 0.001) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ความซื่อสัตย์สุจริต (Sig = 0.468) พฤติกรรมทางวิชาชีพ (Sig = 0.078) และการรักษาความลับ (Sig = 0.399) ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ

สมมติฐานที่ 6 จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ในด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น มีผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ดังแสดงผลในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี ในด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น

จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี	ด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น		
	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		2.732	0.007**
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	0.098	1.812	0.071
2. ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	0.072	1.180	0.239
3. ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐาน ในการปฏิบัติงาน	0.147	2.616	0.009**
4. การรักษาความลับ	0.127	2.006	0.046*
5. พฤติกรรมทางวิชาชีพ	0.258	4.266	0.000**
6. ความโปร่งใส	0.172	2.686	0.008**

n = 399, R = 0.784, R² = 0.615, Adjusted R² = 0.609, F = 104.240

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์ค่าการพยากรณ์ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.615 คิดเป็นร้อยละ 61.5 พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ได้แก่ พฤติกรรมทางวิชาชีพ (Sig. = 0.000) และความโปร่งใส (Sig. = 0.008) ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Sig. = 0.009) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การรักษาความลับ (Sig. = 0.046) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ความซื่อสัตย์สุจริต (Sig. = 0.071) และความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ (Sig. = 0.239) ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีในการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

สมรรถนะทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในทุกมิติ ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ และด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเฉพาะสมรรถนะในด้านความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ และการปรับตัวที่มีอิทธิพลอย่างชัดเจนต่อการส่งเสริมคุณค่าทางวิชาชีพบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยในด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ พบว่า สมรรถนะด้านทักษะและการปรับตัวมีบทบาทสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรเลขา ทาสี และคณะ (2564) ได้ศึกษาสมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ชี้ให้เห็นว่า ผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ ทักษะ และจริยธรรมวิชาชีพที่เหมาะสมจะได้รับการยอมรับในองค์กรและวงการวิชาชีพมากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลต่อความสุขในการทำงาน ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับงานวิจัยของปริยากร ปรีโยทัย และสุภัทธร ทวีจันทร์ (2560) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ สมรรถนะทางบัญชี โดยเฉพาะในด้านความรู้ ทักษะ และการปรับตัว ก็มีอิทธิพลอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของวสันต์ ครอบมี และคณะ (2563) ซึ่งศึกษาผลกระทบของทักษะนักบัญชียุคดิจิทัลที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการด้านบัญชี จังหวัดเชียงใหม่ ระบุว่า นักบัญชีที่มีทักษะด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน การเรียนรู้ตลอดชีวิต และความเข้าใจบริบทธุรกิจ จะมีโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพมากขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของสมรรถนะในการเติบโตในสายงาน และสนับสนุนเช่นเดียวกับผลการวิจัยของจุฬารักษ์ ทิพย์เสนา (2565) ทำการศึกษาสมรรถนะของนักบัญชีและทักษะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า สมรรถนะและทักษะวิชาชีพมีผลต่อความสำเร็จในงานและความก้าวหน้าในองค์กร ในด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น สมรรถนะทางบัญชีก็มีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และการปรับตัว ส่งผลให้ผู้ทำบัญชีมีรายได้และค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา (2567) ได้ศึกษาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของนักบัญชีในจังหวัดนนทบุรี ที่ชี้ว่า ความรู้ ทักษะ ปฏิสัมพันธ์ และจริยธรรมวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพของนักบัญชี รวมถึงด้านรายได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุรภัทร วงศ์สิริสภาพร (2566) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การปฏิบัติงานที่รองรับชีวิตและการทำงานวิถีใหม่ คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในประเทศไทย พบว่า การพัฒนาทักษะและสมรรถนะของนักบัญชีมีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน ทั้งด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญ จากผลการศึกษาทั้งหมดนี้สะท้อนว่า สมรรถนะทางบัญชีในมิติต่าง ๆ มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการสร้างคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะในบริบทของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งตอกย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถที่เหมาะสม

ต่อการประกอบวิชาชีพในยุคปัจจุบัน

จรรยาบรรณทางวิชาชีพส่งผลเชิงบวกต่อคุณค่าทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในทุกมิติ ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ และด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะองค์ประกอบสำคัญของจรรยาบรรณ ได้แก่ ความเที่ยงธรรม ความเป็นอิสระ ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ ในการรักษามาตรฐานการปฏิบัติงาน พฤติกรรมทางวิชาชีพ และความโปร่งใส ในด้านการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ ผลการวิจัยยืนยันว่า ผู้ที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณทางวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านความโปร่งใส ความเที่ยงธรรม และพฤติกรรมที่เหมาะสม จะได้รับความไว้วางใจจากผู้ให้ข้อมูลทางการเงินและสังคมโดยรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทยา มั่นทะ และจิต ญ กาฬสินธุ์ (2566) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพในยุคดิจิทัลกับความยั่งยืนในวิชาชีพของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ในประเทศไทย พบว่า จรรยาบรรณมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนในวิชาชีพของผู้สอบบัญชีภาษีอากร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากลของคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพที่ระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants, 2020) ที่เน้นจรรยาบรรณหลัก 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเป็นอิสระ ความเป็นมืออาชีพ การรักษาความลับ และพฤติกรรมที่เหมาะสม ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษการ ศิริมงคล (2564) ที่ระบุว่า การปฏิบัติงานของนักบัญชีที่แสดงออกถึงจรรยาบรรณอย่างชัดเจน จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ให้ข้อมูลทางการเงิน และส่งผลโดยตรงต่อการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ สำหรับด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ จรรยาบรรณทางวิชาชีพก็มีอิทธิพลอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในองค์ประกอบด้านความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความเที่ยงธรรม ซึ่งช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ทางวิชาชีพ และโอกาสในการเติบโตในสายงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชกร ขวัญอ่อน (2564) ได้ศึกษาจรรยาบรรณและทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักบัญชีที่มีจรรยาบรรณสูงมีแนวโน้มได้รับการสนับสนุนและความไว้วางใจจากองค์กร เช่นเดียวกับงานวิจัยของบุษการ ศิริมงคล (2564) ที่เน้นว่า การรักษาความลับและแสดงออกอย่างอิสระทางวิชาชีพเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความก้าวหน้า นอกจากนี้ ด้านการสร้างผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น พบว่า จรรยาบรรณทางวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ในการรักษามาตรฐาน และการรักษาความลับมีส่วนช่วยให้ผู้ทำบัญชีได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น ทั้งในรูปแบบของเงินเดือน โบนัส และโอกาสในการประเมินที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของชุตินา เดโชสุกร (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของนักบัญชีในโรงพยาบาล พบว่า ทักษะ ความสามารถ และจรรยาบรรณวิชาชีพมีบทบาทสำคัญต่อผลตอบแทนที่ได้รับ กล่าวโดยสรุป จรรยาบรรณทางวิชาชีพไม่เพียงเป็นกรอบในการรักษามาตรฐานวิชาชีพเท่านั้น หากยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีได้รับการยอมรับ ความก้าวหน้า และผลตอบแทนที่ดีขึ้นในวิชาชีพบัญชี ตอกย้ำความสำคัญของจรรยาบรรณต่อคุณค่าทางวิชาชีพในทุกมิติ

องค์ความรู้ใหม่

ประเด็นที่ 1 สมรรถนะทางบัญชีเป็นรากฐานสำคัญ ผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักการบัญชี การวิเคราะห์ข้อมูล และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย จะส่งผลให้ผลงานมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับในสายวิชาชีพ สมรรถนะที่ดีไม่เพียงแค่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ยังช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือ และโอกาสในการเติบโตในสายอาชีพอย่างยั่งยืน

ประเด็นที่ 2 จรรยาบรรณทางวิชาชีพเป็นหัวใจของการสร้างความไว้วางใจในวิชาชีพบัญชี ความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม การรักษาความลับ และความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ถือเป็นหลักการสำคัญที่หล่อหลอมจรรยาบรรณของผู้ทำบัญชี จรรยาบรรณมีทั้งเพียงกรอบแนวปฏิบัติ แต่เป็นรากฐานของความน่าเชื่อถือที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องยึดมั่นอย่างเคร่งครัด ความไว้วางใจจากผู้บริหาร ผู้ตรวจสอบบัญชี หน่วยงานภาครัฐ และสาธารณชน ล้วนเกิดจากการปฏิบัติงานที่ยึดถือคุณธรรมทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นที่ 3 การบูรณาการสมรรถนะและจรรยาบรรณ คือกลไกสำคัญในการสร้าง “คุณค่าทางวิชาชีพ” อย่างยั่งยืน องค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญคือ การที่สมรรถนะทางบัญชีและจรรยาบรรณทางวิชาชีพมิใช่สิ่งที่แยกจากกัน แต่ต้องพัฒนาไปควบคู่กันอย่างกลมกลืน ผู้ทำบัญชีที่มีทั้งทักษะวิชาชีพที่เข้มแข็ง และยึดมั่นในจริยธรรม จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ การบูรณาการทั้งสองด้านนี้จะส่งผลให้ผู้ทำบัญชีมีความก้าวหน้า มีศักยภาพในการแข่งขัน และสามารถสร้างคุณค่าทางวิชาชีพได้ในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินและพัฒนาตนเอง ในด้านสมรรถนะและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างคุณค่าทางวิชาชีพในระยะยาว

1.2 สำหรับหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานกำกับดูแล เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้าควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียน เช่น จัดอบรมหลักสูตร เสริมสมรรถนะ หรือกิจกรรมส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

1.3 สำหรับองค์กรสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการสรรหาและพัฒนาบุคลากรในสายงานบัญชี โดยนำปัจจัย ด้านสมรรถนะและจรรยาบรรณมาเป็นองค์ประกอบในการประเมินผลการทำงาน และการพัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติมที่อาจมีอิทธิพลต่อคุณค่าทางวิชาชีพบัญชี เช่น แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพ ความพึงพอใจในการทำงาน การสนับสนุนจากองค์กร หรือการใช้เทคโนโลยีในการทำบัญชี เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่ส่งเสริมวิชาชีพ บัญชีในภาพรวมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน เช่น สัมภาษณ์ผู้ทำบัญชี ที่ประสบความสำเร็จในสายอาชีพ เพื่อให้ได้มุมมองเชิงลึกเกี่ยวกับการนำสมรรถนะและจรรยาบรรณมาใช้จริงในบริบทของการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

กุสุมา คำพิทักษ์, มาลี จตุรัส, กิ่งกาญจน์ มูลเมือง, วาสนา ดวงดารา, เสียง บัวไหล และนภาพร เตรียมณีฤทธิ์. (2552).

การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม. รายงานการวิจัย. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2568). กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เผยสถิติผู้ทำบัญชีตลอดปี 2567. กระทรวงพาณิชย์. สืบค้น 25 มีนาคม 2568 จาก <https://www.dbd.go.th/news/4120022568>.

จตุรภัทร วงศ์สิริสถาพร. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานที่รองรับชีวิตและการทำงานวิถีใหม่ คุณภาพชีวิต

ในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในประเทศไทย. วิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 4(2), 51-75.

- จิตรเลขา ทาสี, อัครเดช ตูลยพงษ์รัช, ปิยนาท ศุภรานนท์รัตน และไพรัช ภัทรศิริสิทธิ์. (2564). สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(42), 343–353.
- จุมพฏ ไพรัตน์นาร. (2564). *จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี*. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. สืบค้น 30 มีนาคม 2568 จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/Cfa7FQFNrw.pdf>.
- จุฬารักษ์ ทิพย์เสนา. (2565). *สมรรถนะของนักบัญชีและทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด*. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ฉันทยา มั่นทะ และชจิต ฌ กาฬสินธุ์. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพในยุคดิจิทัลกับความยั่งยืนในวิชาชีพของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 15(3), 150–163.
- ชุตินา เตโชสุภกร. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในโรงพยาบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ. (2559). ความหมายและขอบเขตของการบัญชี. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 12(35), 86–97.
- บุษดากร ศิริมงคล. (2564). *ผลกระทบของความรับผิดชอบทางวิชาชีพบัญชีและจรรยาบรรณที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพบัญชี: กรณีศึกษา ผู้ทำบัญชีในกรุงเทพฯและปริมณฑล*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปรียากร ปรีโยทัย และสุภัทธร ทวีจันทร์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย. *วารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์*, 1(2), 8–20.
- ปิยพงศ์ ประไพศรี และกาญจนา นันทพันธ์. (2563). แนวทางการพัฒนาวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 7(12), 421–435.
- พรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา. (2567). สมรรถนะวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของนักบัญชีที่ปฏิบัติงานในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 18(2), 207–223.
- รัชนก ขวัญอ่อน. (2564). *จรรยาบรรณและทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วสันต์ ครองมี, ปุณยวีร์ ยังดี และพุดิสสรค์ เกตุมรรค. (2563). ผลกระทบของทักษะนักบัญชียุคดิจิทัลที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการด้านบัญชี จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 2(1), 67–86.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2561). *ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561*. สืบค้น 28 มีนาคม 2568 จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/66893>.
- สุจิตตรา ประครองสี, จิตติ ก้อนทอง และไพลิน นิลนิยม. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่กับความสำเร็จในวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 6(2), 1–11.
- อมร โททำ. (2562). ผลกระทบของความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจำกัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 11(2), 85–99.

- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay Co Inc.
- International Federation of Accountants. (2020). *International Education Standards (IESs): 2020 handbook of international education pronouncements*. IFAC. <https://www.ifac.org>.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed). Harper & Row.